ORĘDOWNIK MIASTA BYDGOSZCZY

Redakcja i Administracja:
Magistrat miasta Bydgoszczy, ratusz pokój nr. 15.
Czynna codziennie od godz. 8-ej do 3-ej po południu
Za redakcję odpowiada radca Tytus Podoski.

Prenumerata: miesięcznie 50 groszy

Ogłoszenia:
Wiersz szerokości 66 mm 20 groszy. — Przy powtarzającem się ogłoszeniu udzielamy rabatu.

Nakładem: Magistrat Miasta Bydgoszczy
Drukiem Drukarni Bydgoskiej S. A. (Dzien. Bydg.)

№ 3. | Bydgoszcz, sobota, dnia 1 lutego 1930 r. | Rok XLVI.

Treść numeru 3:

29. **Z obrad Rady Miejskiej.**

Na konstytucyjnem posiedzeniu Rady Miejskiej, odbytem w dn. 14 stycznia 1930 r., wybrano:

1. Prezydjum Rady Miejskiej w składzie następującym:
a) prezesem — p. Beyera,
b) I wiceprezesem — p. Faustyniaka,
c) II wiceprezesem — p. Fiedlera,
d) III wiceprezesem — p. dra Maryńskiego,
e) sekretarzem — p. Karowa,
f) wicesekretarzem — p. Wnuka Wł.

2. Komisję wyborczą w osobach: pp. Dudkowskiego, Fiedlera, Jendrikego, Matuszewskiego, Pawłowskiego, Siody, Skopowskiego, Słomińskiego, Sokołowskiego K., dra Sypniewskiego, dra Świąteckiego, dra Wieckiego, Wiesego.

Posiedzenie Rady Miejskiej, odbyte w czwartek, dnia 23 stycznia 1930 r. o godzinie 6.30 wieczorem.

Komplet członków Rady Miejskiej: 60. Obecnych radnych 53. Nieobecnych bez usprawiedliwienia 7 radnych.

Wybrano nowe komisje i deputacje w poniżej podanym składzie:

Komisja Finansowa: radni Weimann, Kurdelski, Dudkowski, Lewandowski, Mieczkowski, Martini, Sokołowski K., Drewka, Jendrike, Wiese, Pawłowski, Lonatowski, dr. Maryński.

Komisja Rachunkowa: radni Górski, Witecki, Karow, Słomiński, Zieliński J., Nieruszewicz, Sokołowski J., Burzyński, Stoll, Dzierla, Marek, Lenkowski, Deja.

Komisja Regulaminowa: radni dr. Świątecki, Sioda, Wnuk Wł., Marek, Jendrike,

Komisja Rewizyjna Kas (Głównej i Podatkowej): radni Hechliński, Burzyński, Witecki, Karow, Wiese, Zieliński T., Słomiński, Trzebiatowski.

Komisja Rewizyjna Gazowni: radni Mieczkowski, Dudkowski, Sokołowski K.

Komisja Rewizyjna Elektrowni: radni Sioda, Jendrike, Pawłowski.

Komisja Rewizyjna Rzeźni: radni Górski, Nieruszewicz, Lonatowski.

Komisja Rewizyjna Taboru: radni Hepke, Marek, Roszak.

Deputacja Gazowni Miejskiej: radni Polak, Górski, Sokołowski J., Lonatowski, Römer, Drewka, Roszak; członkowie obywatelscy: Kaszubowski Jan, Wdziękoński, Dereziński Franciszek, Tollas Maksymiljan.

Deputacja Budownictwa Naziemnego: radni Matuszewski, Mieloch, Hechliński, Nieruszewicz, Rehbein; członkowie obywatelscy: Grześkowiak Józef, Grodzki, Szopowski Władysław.

Deputacja Budownictwa Podziemnego: radni Zieliński T., Wencel, Martini, Podgórski; członkowie obywatelscy: Jarocki Juljan, Jankowski Stefan.

Deputacja Rzeźni Miejskiej: radni Najdrowski, Podorzymski, Lenkowski, Błaszak, Pomarzyński; członkowie obywatelscy: Godek Piotr, Soliński, Oeck.

Deputacja Straży Pożarnej, Taboru Miejskiego i Gospodarstwa Rolnego: radni Wencel, Lonatowski, Trzebiatowski, Hepke; członkowie obywatelscy: Sosnowski L., Naskręt.

Deputacja Ogrodów i Plant: radni Skopowski, Weimann, Jaworowiczowa; członkowie obywatelscy: Boehme, prof. Kozłowski, Dereziński.

Deputacja Własności Miejskich: radni dr. Świątecki, Górski, Martini, Matuszewski, Rehbein, dr. Sypniewski, Słomiński.

Deputacja Szkolna: radni dr. Wiecki, Jaworowiczowa, Faustyniak, Pawłowski; członkowie obywatelscy: dr. Łabendziński, Rolbieska, Witek, ks. dziekan Stepczyński, pastor Kahany, Januszewski, Kałas, Ewald, Formański, dr. Studziński, Pankratz, Gabryelewicz, Majowa.

Deputacja Bibljotek: radni Wnuk W., Lenkowski; członkowie obywatelscy: Basiński Apol., prof. Stopa.

Deputacja Teatralna: radni dr. Wiecki, Pawłowski, Wnuk Wł., Kurdelski, Faustyniak, Fiedler, Jaworowiczowa; członkowie obywatelscy: Świerczyński, Weimannowa, Wolak, Wdziękoński, Krasicki.

Deputacja Muzealna: radni Hepke, Weimann, Wnuk Wł., Siemiradzki, Fiedler; członkowie obywatelscy: ks. Zieliński, Tłaczała, Stobiecki R., Nowakowski.

Deputacja Wychowania Fizycznego: radni dr. Świątecki, Fiedler, Lenkowski, Deja.

Deputacja Szpitalnictwa: radni dr. Świątecki, dr. Maryński, dr. Eckert; członkowie obywatelscy: dr. Gliński, dr. Szymański, red. Bigoński.

Deputacja Elektrowni: radni dr. Wiecki, Sokołowski J., Siemiradzki, Burzyński, Sokołowski K.; członkowie obywatelscy: inż. Bernaczek, inż. Ustynowicz, inż. Wdziękoński, inż. Zieliński, dr. Kasperowicz.

30.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych.
Nr. Z. I. 552/29.
Czwarty kurs dokształcenia sanitarnego dla inżynierów w Państw. Szkole Higjeny.

Warszawa, 2. II. 30.

Do
Panów Wojewodów.

Z dniem 15 lutego 1930 roku rozpocznie się w Państwowej Szkole Higjeny w Warszawie wzorem lat ubiegłych czwarty kurs dokształcenia sanitarnego dla inżynierów. Kurs będzie trwał cztery tygodnie.

Na kurs będą przyjmowani zasadniczo kandydaci, którzy wykażą się posiadaniem dyplomu inżyniera z wyższej szkoły technicznej krajowej lub zagranicznej. Kandydaci, niemający tego dyplomu, mogą przesłuchać kurs, jednak bez prawa przystąpienia do egzaminu.

Opłata za kurs wynosi 60 złotych od osoby. Słuchacze będą mogli w miarę możności korzystać z mieszkania w bursie przy ul. Puławskiej nr. 91, należącej do Państwowej Szkoły Higjeny.

Zgłoszenia na kurs przyjmuje Sekretarjat Państwowej Szkoły Higjeny (ul. Chocimska 24) do dnia 1 lutego 1930 roku.

Wszelkich informacyj o kursie udziela Kierownik kursów inż. Z. Rudolf, tel. 45-56.

Powyższe dane zechce Pan Wojewoda podać w czasie możliwie najkrótszym do wiadomości wszystkim podległym urzędom państwowym i samorządowym oraz zainte-

resowanym instytucjom celem terminowego zgłoszenia nazwisk inżynierów, którzy zamierzają przyjechać na wymieniony kurs.

Dr. Piestrzyński,
dyrektor Departamentu Służby Zdrowia.

31.

Odpis.

Komitet Plantacyjny
Miast Rzeczypospolitej
przy
T-wie Ogrodn. Warsz.
Bagatela 3 — tel. 31-50.
Nr. 146.

Warszawa, dn. 9. 12. 1929.

Do Pana Ministra Spraw Wewn.
Gen. Sławoj-Składkowskiego.

Pamiętajmy o ptakach.
Odezwa Komitetu Plant. Miast Rzplitej.

Wobec nadchodzących dni śnieżnych i mroźnych, zwłaszcza że mamy na pamięci zimę katastrofalną 1928/29 zwracamy się do Instytucji W. PP. z wezwaniem o podjęcie możliwie **szerokiej akcji opiekuńczej nad ptactwem w miastach.**

Liczba tych stworzeń miłych i wesołych, pożytecznie trzebiących owady szkodliwe dla zadrzewień i ogrodów miejskich, — zmniejsza się widocznie pod wpływem głodu i chłodu zimowego.

Ptactwo w mieście trzeba dokarmiać w zimowej porze roku; rzucać mu zbędne okruchy chleba i resztki jedzenia, także mięsa. Rzucać je na przedokna i balkony oczyszczone z brudu i śniegu. Na podwórzach, w ogródkach i ogrodach, prywatnych i publicznych, na cmentarzach ustawiać prymitywne karmiki na tyczkach od kotów, z daszkiem od słoty — i w nich podawać pokarm rozmaity, codzień świeży.

Do tej akcji ratunkowej nawołuje prasa codzienna (artykuł p. Józefa Łukowskiego w „Gazecie Warszawskiej").

Do opieki nad ptactwem w miastach trzeba **wciągnąć i przyuczyć dziatwę naszą i młodzież.**

Aby ptactwo zwabić do osiedlenia się na stałe w ogródkach, na podwórzach i placach — trzeba rozmieszczać tam gniazdka sztuczne. Modele takich gniazd posiada T-wo Ogrodnicze w Warszawie, ul. Bagatela nr. 3.

Pragnąc, aby pomoc nastąpiła tu rychło, zaś akcja opieki nad ptactwem w mieście by przybrała rozmiary jak najszersze — Komitet Plantacyjny M. Rz. wzywa niniejszem do niezwłocznego podjęcia odpowiedniej propagandy.

Sekretarz Komitetu	Prezes Kom. Plant.
(—) Antoni Zaleski.	(—) Edward Geisler.

Rozesłano do:
Członków Komitetu Plantacyjnego M. Rzplitej, Tow. Ogrodn. Warszawskiego, Tow. (14) Przyjaciół Przedmieść Warszawy, Tow. Ogródków Rodzinnych i Tow. Ogr. Robotniczych, Koła Miłośników Ogrodn. przy T. O. W., Magistratów 16 miast wojewódzkich, Zarządów 4 cmentarzy w Warszawie.

Min. Spraw Wewn.
Nr. AP. 1223/1/29.
Ochrona ptactwa
w miastach Warszawa, dn. 19. 12. 29.

Do Pana Wojewody (wszystkich)
Do Pana Komisarza Rządu miasta stołecznego Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w odpisie memorjał Komitetu Plantacyjnego z prośbą o użyczenie akcji swego poparcia i opieki z uwagi na wysokie moralne znaczenie wyrabiania uczuć humanitarnych ludności wobec zwierząt, oraz wobec wielkiej użyteczności ptactwa dla kultury rolnej względnie ogrodniczej.

(—) Weissbrod.

Wojewoda Poznański.
L. dz. 39557/29 I.
Przedmiot: Ochrona
ptactwa. Poznań, dn. 7. I. 30 r.

Do Panów Starostów Powiatowych oraz Prezydentów miast wydzielonych.

W załączeniu przesyłam trzy odezwy Komitetu Plantacyjnego Miast Rzeczypospolitej, popartej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w sprawie ochrony ptactwa z poleceniem wydania odpowiedniej odezwy w miejscowych orędownikach oraz dołożenia starań do rozpowszechnienia akcji ochrony ptaków w sposób w danej miejscowości uznany za najodpowiedniejszy.

Za Wojewodę:
(—) nieczytelny,
Naczelnik Wydziału Rolnictwa.

Powyższe ogłasza się.

Bydgoszcz, dn. 11 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.
(—) Hańczewski, radca miejski.
L. dz. 281/30 Ia.

32. **OBWIESZCZENIE.**

Przypomina się niniejszem przepisy rozporządzenia ministerjalnego z dnia 26. 6. 24 (Dz. U. R. P. Nr. 61/24 poz. 611) dotyczące ruchu na drogach publicznych, regulujące używanie i ochronę dróg, które należy jaknajściślej przestrzegać, a mianowicie:

§ 13. Ruch pieszy wzdłuż drogi winien odbywać się tylko na specjalnych ścieżkach lub chodnikach, w braku zaś tych urządzeń — na poboczach (burtach) drogi.

W razie niemożności użycia poboczy, ruch pieszy może odbywać się na jezdni, lecz jaknajdalej od środka drogi.

Ruch pieszy grupami (pochody, procesje, pogrzeby itp.) winien o ile możności zajmować tylko prawą połowę jezdni (w kierunku ruchu).

§ 14. Ruch pojazdów zaprzęgowych i zwierząt pędzonych lub prowadzonych na drogach bitych i brukowanych winien odbywać się na twardej nawierzchni.

Nie na twardej nawierzchni ruch ten może odbywać się tylko tam, gdzie istnieją miękkie letnie tory.

§ 15. Szybkość ruchu na drogach publicznych nie może zagrażać bezpieczeństwu osób z nich korzystających i winna być taka, aby woźnice, cykliści i jeźdźcy w każdej chwili i przy wszelkich okolicznościach mogli dostosować się do wymagań bezpieczeństwa ruchu publicznego, oraz ochrony dróg i mostów.

Na ostrych skrętach, skrzyżowaniach dróg i mostach drewnianych lub konstrukcji mieszanej żelazno - drewnianej, dłuższych nad 20 metrów, zabrania się jechać z szybkością większą niż 6 klm. na godzinę (szybkość konia w stępie).

Na skrzyżowaniach dróg w polach i miejscowościach otwartych, prowadzący pojazd ma pierwszeństwo przejazdu przed zbliżającemi się po swojej lewej stronie, a winien ustąpić pierwszeństwa zbliżającym się ze swej prawej strony.

§ 16. Wszelkie pojazdy zaprzęgowe, utrzymywane w celach zarobkowych dla przewozu ciężarów i osób, z wyjątkiem pojazdów osobowych nie więcej niż na 4 miejsca, winny być zaopatrzone w hamulce.

Obowiązek zaopatrzenia w hamulce powyższych pojazdów osobowych, oraz wszelkich innych pojazdów zaprzęgowych w zależności od miejscowych warunków topograficznych, zostanie uregulowany dla poszczególnych obszarów administracyjnych w myśl § 3 niniejszego rozporządzenia.

W każdym razie do hamowania wozów zabrania się używać łańcuchów, haków lub innych przyrządów, któreby niszczyły drogę.

Wyjątkowo urządzenia takie mogą być używane podczas gołoledzi.

§ 17. Obrys pojazdu, to jest szerokość jego łącznic ze wszystkiemi występami, lub szerokość ładunku pojazdu, będącego w ruchu na drodze publicznej, nie może przekraczać 2.5 metra, o ile nie otrzymano zezwolenia zarządu drogowego.

Wysokość pojazdu z ładunkiem nie może przekraczać 4 metrów nad powierzchnią drogi.

§ 18. Każdy zaprząg winien mieć swego woźnicę. Wyjątek dopuszczalny jest tylko przy taborach, gdzie jeden woźnica może prowadzić dwa wozy, jeden za drugim, zaprzężone najwyżej w jednego konia każdy.

§ 19. Bezpośrednio jeden za drugim nie może jechać więcej niż 6 wozów. Odległość pomiędzy grupami po 6 wozów winna wynosić najmniej 30 metrów.

§ 20. Konie w zaprzęgu na drogach publicznych winny być okiełzane.

Zaprząg winien być taki, aby woźnica w każdej chwili mógł panować nad pojazdem.

§ 21. Woźnicy podczas jazdy zabrania się spać na wozie i opuszczać go bez dozoru.

Zabrania się również urządzać postoje na drodze.

W razie przypadkowego wstrzymania jazdy należy wóz sprowadzić na prawą stronę jezdni (w kierunku ruchu), jak najdalej od środka drogi i przy odejściu woźnicy od wozu konie wyprządz.

§ 22. Wszystkie pojazdy, znajdujące się na drogach publicznych, poza obrębem miejsca zamieszkania właściciela (wsi, osady, miasta i t. d.), z wyjątkiem osobowych pojazdów nie służących dla celów zarobkowych, — winny mieć napisy, względnie być zaopatrzone w tablicę o wymiarach niemniej niż 25×15 cm., umieszczoną z lewej strony pojazdu, a zawierającą jasno i czytelnie wypisane w języku polskim imię, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela lub też nazwę i adres firmy, fabryki, majątku i t. p.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do pojazdów rządowych, których sposób oznaczania będzie ustanowiony w porozu-

mieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministerstwem Robót Publicznych przez władze, rozporządzające temi pojazdami.

§ 23. Każdy pojazd, znajdujący się nocą na drodze publicznej, a w taborach pierwszy i ostatni pojazd, winien być z nastaniem ciemności oświetlony przynajmniej jednem białem światłem, widocznem zdaleka.

Naczelnicy władz administracyjnych II instancji mogą ograniczyć stosowanie tego postanowienia tylko do dróg o twardej nawierzchni (bitych lub brukowanych), a dla województw: białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego i Ziemi Wileńskiej mogą naczelnicy władz administracyjnych II instancji zarządzić jeszcze inne ulgi, mające na celu stopniowe wprowadzenie tego postanowienia.

§ 24. Każda osoba, jeżdżąca na rowerze po drogach publicznych, winna się zaopatrzyć w imienną kartę rowerową, bez fotografji, wydaną przez władze administracyjne I-szej instancji na stosowną piśmienną prośbę.

Przed wydaniem karty rowerowej winien urząd wydający kartę przekonać się, że proszący jest obznajmiony z przepisami ruchu na drogach publicznych, zawartemi w dziale III niniejszego rozporządzenia i w dziale F rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lipca 1922 r. o ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 587).

Kartę powyższą winni używający rowerów na drogach publicznych mieć przy sobie i okazywać na każde żądanie organów, wymienionych w § 56 niniejszego rozporządzenia.

§ 25. Rowery, używane do jazdy na drogach publicznych, winny być zaopatrzone w dobrze działający hamulec, oraz w dzwonek, jako sygnał ostrzegawczy, a z chwilą nastania zmroku w zapaloną latarkę o białem świetle.

Zabrania się używać przy jeździe na rowerach innych przyrządów, jako sygnałów dźwiękowych.

§ 26. Jadący na rowerach po drogach bitych lub brukowanych mogą używać poboczy (burt), o ile to nie utrudnia ruchu pieszego, odbywającego się po tych poboczach.

Zabrania się używać do jazdy na rowerze chodników w obrębie miast i miejsc zamieszkałych.

§ 27. Rowery z przystosowanemi motorami (silnikami) napędowemi podlegają przepisom o ruchu samochodów i innych pojazdów mechanicznych (§ 2).

§ 28. Zabrania się pędzić drogą publiczną zwierzęta bez dostatecznego dozoru, a mianowicie: jeden poganiacz może pędzić najwyżej 15 sztuk koni lub bydła względnie 40 sztuk owiec lub trzody chlewnej.

Przepis powyższy nie stosuje się do pędzenia bydła z miejsca postoju na pastwiska i odwrotnie.

§ 29. Zabrania się pozostawiać dzieci na jezdni dróg publicznych bez opieki, oraz wypuszczać na drogi zwierzęta i ptactwo domowe.

§ 30. Zabrania się jeździć saniami po drogach publicznych bez dzwonków i grzechotek.

Zabrania się również sani bez dyszla i hołobli, mających zaprząg tylko z postronków lub pasów.

§ 31. Zabrania się przewozić ciężary na drogach publicznych saniami, których płozy mają w części dolnej mniej niż 120 cm. długości i mniej niż 10 cm. szerokości.

§ 32. Zabrania się wozić drogą publiczną bez przykrycia lub też wystawiać wzdłuż drogi lub przy drodze przedmioty, mogące płoszyć zwierzęta pociągowe i bydło, względnie wywoływać u ludzi przestrach lub obrzydzenie.

§ 33. Ze względu na stan mostów lub nawierzchni drogi, jako też ze względu na specjalne warunki bezpieczeństwa ruchu, mogą właściwe władze czasowo zabraniać lub ograniczać ruch pojazdów, względnie niektórych ich rodzajów, na określonych odcinkach dróg.

Winni przekroczenia przepisów porządkowych na drogach publicznych ulegną, o ile dane przekroczenie nie ulega surowszemu przepisowi karnemu, karze grzywny do 10.000 zł lub aresztem do 2-ch miesięcy.

Bydgoszcz, dnia 28 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.
(—) Hańczewski, radca miejski.
L. dz. 324/30 I. b.

---

33. **OBWIESZCZENIE.**

Podaje się do publicznej wiadomości, że w myśl art. 50 Rozp. Prez. R. P. z dn. 22. III.

1928 (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 365) powierzyłem funkcjonarjuszom Policji Państwowej wymierzanie kar w drodze doraźnych nakazów karnych.

Wobec tego upoważnieni funkcjonarjusze P. P. będą mogli stwierdzone wykroczenia karać na miejscu i pobierać wyznaczoną grzywnę za odpowiedniem pokwitowaniem.

Doraźne nakazy karne są zasadniczo bezimienne, a tylko w wypadkach żądania obwinionego umieszcza się jego nazwisko.

Nakazy te mają tylko wtenczas zastosowanie, o ile winny przekroczenia bez sprzeciwu natychmiast grzywnę uiści, w przeciwnym razie, gdy winny wzbraniać się będzie grzywnę natychmiast zapłacić, nastąpi donos karny i ukaranie w dotychczasowym trybie postępowania karnego.

Doraźne nakazy karne zastosowane będą do wysokości grzywny 10 zł, zależnie od rodzaju popełnionego wykroczenia.

Bydgoszcz, dnia 31. I. 1930 r.

Prezydent miasta:
Dr. Śliwiński.

L. dz. 1094/30 I. a.

34.

OSTRZEŻENIE.

Niniejszem przestrzega się przed używaniem do potraw i napojów surowego lodu naturalnego, pochodzącego z kanału bydgoskiego lub z Brdy. Używanie lodu naturalnego stanowi dla zdrowia ludzkiego wielkie niebezpieczeństwo zwłaszcza wtedy, gdy lód pochodzi z publicznych dróg wodnych. Zarazki bowiem duru brzusznego, biegunki itd. pozostają żywotne w takim lodzie i chorobotwórcze, jak wiadomo, dłuższy czas — prawdopodobnie przez kilka miesięcy. Z tego też powodu lód naturalny, który niewątpliwie w dość licznych wypadkach bywa spożywany, może (częściej aniżeli się to naogół przypuszcza) być rozsadnikiem tego rodzaju chorób zakaźnych kiszek lub żołądka. A że w wodzie kanału bydgoskiego względnie rzeki Brdy, stale zanieczyszczanej przez dopływające do niej lub w nią wlewane nieczystości i odchody bądź to fabryk, bądź to szkuciarzy, zachodzić mogą nierzadko bakcyle duru, biegunki itd. — to nie ulega wątpliwości. We własnym przeto interesie winien każdy się wystrzegać używania takiego lodu w celach spożywczych. Należy też dzieciom zwracać uwagę na szkodliwość tego lodu i zabraniać im brać — jak się to niestety zdarza bardzo często — lód taki do ust i ssać.

Bydgoszcz, dnia 21 stycznia 1930 r.

Wydział Zdrowia Magistratu miasta Bydgoszczy.
(—) Hańczewski, radca miejski.

L. dz. 496/30 Z.

35.

KOMUNIKAT.

Przypomina się rozporządzenie policyjne p. Wojewody Poznańskiego z dn. 29. 12. 1927 L. dz. 6975/27 VI (Orędownik Urzęd. m. Bydg. Nr. 6/28) którego § 10 brzmi:

„Każdy właściciel lub zawiadowca budynku posiadającego przewody kominowe lub rury, winien prowadzić stale książkę kontrolną dla każdego budynku oddzielnie. W książkę tę wpisuje zakontraktowany przemysłowiec kominiarski każdorazowo datę i rodzaj wykonanej pracy.

Książkę kontrolną zobowiązany jest właściciel lub zawiadowca budynku przedkładać do 15 lutego każdego roku kalendarzowego miejscowej władzy policyjnej, która umieszcza w książce swą wizę. Także obowiązany jest ją przedłożyć natychmiast na każde żądanie władzy policyjnej lub straży ogniowej".

Wykroczenia przeciw niniejszemu rozporządzeniu będą karane w myśl obowiązujących ustaw karnych. Organa Policji Państwowej otrzymały nakaz przeprowadzenia ścisłej kontroli.

Bydgoszcz, dnia 15 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.
(—) Hańczewski, radca miejski.

L. dz. 188/30 I. b.

36.

OGŁOSZENIE.

Wojewoda Poznański.
L. dz. 20/30. S.
Wasza data: 27. 12. 29.
L. dz. 9998/29.
Przedmiot: Opłaty od patentów akcyzowych. Poznań, 24. I. 1930.

Do Magistratu
w Bydgoszczy.

Zarządzenie.

Na podstawie uchwały Izby Wojewódzkiej zatwierdzam w myśl postanowień art.

1, 11, 36, 37 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 747) łącznie z § 2 punkt b rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 lutego 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 356), uchwalę Korporacyj Miejskich miasta Bydgoszczy z dnia 12. XII. i 16. XII. 1929 w przedmiocie pobierania na r. 1930 na rzecz miasta Bydgoszczy dodatków do opłat państwowych od patentów akcyzowych na wyrób trunków (fabrykacja wódek) w wysokości 6%, a od wszystkich pozostałych patentów na wyrób oraz patentów na sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych w wysokości 40% opłaty państwowej.

Wojewoda.

w z. (—) Dr. Typrowicz, wicewojewoda.

Ogłasza się na podstawie art. 47 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. 94/23 poz. 747).

Bydgoszcz, dnia 4 lutego 1930 r.

Magistrat — Urząd Podatkowy.

(—) Hańczewski, radca miejski.

37.

Rewizja uprawnień przemysłowych.

Magistrat jako władza przemysłowa I instancji w mieście Bydgoszczy wzywa wszystkie osoby prowadzące w Bydgoszczy przemysł, które dotychczas nie uczyniły zadość obowiązkowi zgłoszenia rozpoczęcia wykonywania przemysłu, aby to czemprędzej uczyniły. Prowadzący przemysł winni być w posiadaniu zezwoleń wydanych:

a) jeżeli prowadzą przedsiębiorstwa przed 15. 12 1927 r. z Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego,

b) jeżeli prowadzą przedsiębiorstwa po 15. 12. 1927 z Magistratu, Wydział Przemysłowy.

W najbliższym bowiem czasie przystąpi Magistrat do przeprowadzenia rewizji uprawnień przemysłowych, poczem do winnych niezgłoszenia przemysłu będzie zmuszony zastosować sankcje karne przewidziane art. 126 prawa przemysłowego, p. i karę grzywny do 1.000 zł i karę aresztu do dni 14. Poniżej przytacza się najważniejsze przepisy dot. formy i treści zgłoszeń i postanowienia karne.

A. Przepisy ogólne dotyczące przemysłu ze stałą siedzibą.

Art. 7. Kto rozpoczyna prowadzenie przemysłu ze stałą siedzibą, nie należącego do przemysłów koncesjonowanych (art. 8), winien donieść o tem równocześnie władzy przemysłowej I-ej instancji, która potwierdzi bezzwłocznie odbiór zgłoszenia. W doniesieniu (zgłoszeniu) należy podać: 1) imię, nazwisko, wiek, przynależność państwową i miejsce zamieszkania rozpoczynającego przemysł; 2) rodzaj przemysłu z możliwie dokładnem określeniem przedmiotu przedsiębiorstwa; 3) miejsce prowadzenia przemysłu (siedzibę, lokal); 4) firmę przedsiębiorstwa. Osoby prawne winny podać dane wskazane pod liczbę 2—4. O ile przemysł ma być prowadzony przez zastępcę lub dzierżawcę, należy podać także dane, tyczące się jego osoby.

B. Przemysł koncesjonowany.

Art. 8 przewiduje obowiązek posiadania koncesji na wykonywanie pomiędzy innymi następujących rodzaji przemysłu: 1) przedsiębiorstwa instalacyj wodociągowych, gazowych, elektrycznych; 2) przemysł kominiarski; 3) przemysł gospodni (hotele, domy zajezdne, pensjonaty, utrzymywanie lokali gier w karty); 4) handel starszyzną (handel używanemi już ubraniami, używanem obuwiem, używaną bielizną i pościelą i innemi używanemi przedmiotami z tkanin i metali, o ile przedmioty te nie przedstawiają wartości artystycznej lub historycznej); 5) przemysł zastawniczy (udzielanie pożyczek na zastaw ruchomości).

C. Zakłady przemysłowe (fabryki i większe warsztaty).

Art. 14. Dla urządzenia zakładu przemysłowego jest wymagane uprzednie zatwierdzenie przez władzę przemysłową projektu urządzenia, jeżeli zakład przemysłowy będzie używał specjalnych palenisk lub napędu mechanicznego, albo też jeżeli zakład z powodu swego położenia lub wykonywanego w nim przemysłu może w znacznej mierze zagrażać bezpieczeństwu publicznemu, a przedewszystkiem życiu i zdrowiu sąsiadów, lub też może ich narażać na szkody i specjalne uciążliwości z powodu hałasu, wyziewów i t. p.

Art. 24. Uruchomienie zakładu przemysłowego może nastąpić dopiero po spełnieniu warunków ustalonych prawomocną de-

cyzją, która zatwierdzony został projekt urządzenia zakładu. O uruchomieniu zakładu należy bez zwłoki powiadomić właściwą władzę przemysłową.

D. Przemysł okrężny.

Art. 39. Przemysłowiec ma prawo nawet sposobem okrężnym osobiście lub przez swych pracowników (pełnomocników handlowych, komiwojażerów): 1) zbierać zamówienia na swe towary u kupców i wytwórców, w których przedsiębiorstwie odnośnego rodzaju mają zastosowanie, 2) skupywać dla potrzeb swego przemysłu towary u kupców, wytworców lub w miejscach publicznej sprzedaży.

Uwaga: Do wykonywania sposobem okrężnym przemysłu przez przemysłowca, który zgłosił przedsiębiorstwo ze stałą siedzibą w myśl art. 7, lub przez jego zastępcę, jest wymagana legitymacja.

Art. 46. Kto zamierza prowadzić przemysł okrężny, winien uzyskać licencję (pozwolenie) władzy przemysłowej I-ej instancji właściwej dla miejsca jego zamieszkania.

E. Rzemiosło.

Art. 144. Kto rozpoczyna prowadzenie samoistne rzemiosła, winien równocześnie ze zgłoszeniem (art. 7) wykazać przed władzą przemysłową I-ej instancji, że posiada zawodowe uzdolnienie do prowadzenia danego rzemiosła.

F. Postanowienia karne.

Art. 126. Prowadzący przemysł z naruszeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, tudzież przepisów, wydanych w wykonaniu tego rozporządenia, o ile dany czyn nie jest zagrożony karą w powszechnych ustawach karnych, będą karani w drodze administracyjnej: 1) upomnieniem, 2) grzywną do 1.000 złotych„ 3) aresztem do 14 dni".

Bydgoszcz, dnia 27. I. 1930 r.

Magistrat.

Piotrowski, radca miejski.

L. dz. Przem. 263/30.

38.

Wojewoda Poznański.

L. dz. 39970/29 I. Poznań, 4. 11. 29 r.

Do Panów Starostów Powiatowych oraz Prezydentów miast wydzielonych.

W załączeniu przesyłam wykaz ziemniaków odmian odpornych na raka ziemniaczanego z prośbą o podanie do wiadomości szerokiemu ogółowi rolniczemu

Za Wojewodę:
(—) Radoński,
w z. Nacz. Wydz. Rolnictwa.

**Ministerstwo Rolnictwa
Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego.**

Wykaz odmian ziemniaków, odpornych na raka ziemniaczanego, które wolno uprawiać na gruntach zarażonych lub zagrożonych rakiem ziemniaczanym w myśl § 11 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 9 lutego 1928 r. o zwalczaniu rak ziemniaczanego (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 162) zmienionego częściowo rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dn. 21 maja 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 348).

Nazwa odmiany	**Hodowla**
Odmiany polskie.	
Danusia	Dołkowskiego
Dyrektor Johanssen	Modrowa
Lech	Dołkowskiego
Preussen	Modrowa
Odmiany niemieckie.	
Ackersegen	Böhma
Ada I dawn. Altmark	Paulsena
Albabona	Pomorskiej Hodowli Nasion (Pommersche Saatzuchtges.)
Ambrosia	Klädena
Arnica	v. Kamekego
Beate I	Paulsena
Beseler	v. Kamekego
Cellini	Pom. Hod. Nasion
Daber, dawna	v. Diesta
Daber	Siega
Daber, Useriner St. A.	Schmidta
Dauerragis	Ragis G. m. b. H.
Erdgold	Pom. Hod. Nasion
Flora	Cimbala
Franz	Pom. Hod. Nasion
Frömdorfer Blaue	
Goldfleischige	Cimbala
Frühe Flocken	Müllera
Frühe Hörnschen	Müllera
Frühe Königin	Stieffa
Früheste	Thielego
Frühkartoffel	Suckerta
Fulda	Paulsena
Glückauf	Troga
Goldappel dawn. Goldperle	Paulsena
Görsdorfer Niere	Roesickiego
Graf Dohna	Paulsena
Hellena	Paulsena
Isolde	Paulsena
Jubel	Richtera
Juli	Paulsena
Juliniere Ebstorfer	Saatz. Ges. f. d. Fürstentum Lüneberg

Nazwa odmiany	Hodowla	Nazwa odmiany	Hodowla
Juliniere, Klädener Allerfrüheste	Klädena	Nephrit	Cimbala
		Palma	Pom. Hod. Nasion
Juliniere Meyers Bornser	Meyer-Bornsen	Parnassia	v. Kamekego
		Pepo	v. Kamekego
Juliniere, Stronner Staudenauslese		Primrose	Roesickiego
		Roland I	Paulsena
Juliperle Erbstorfer	Niedersächs. Saatzuchtvers.	Roon	Pom. Hod. Nasion
		Seydlitz	dto.
Kaiserniere	Thielego	Sickingen	„
Kaiserkrone Staudenauslese	Stieffa	Tann	„
		Tannenberg	Troga
Roode Star	Heinego	Tannenzapfen	Schmidt-Userin
Kleinod	Troga	Paul Wagner	Pom. Hod. Nasion
Kuckuck	Thielego	Wallenstein	dto.
Lichtblick	Troga	Weddigen	Paulsena
Magdeburger Blaue	Thielego	Weisse Nierenragis	Ragis G. m. b. H.
Maibutter	Pom. Hod. Nasion	Wekaragis	„
Marschall Hindenburg	v. Kamekego	Geh. Rat Werner	Cimbala
Max Delbrück	Pom. Hod. Nasion	Winterragis	Ragis G. m. b. H.

Odmiany angielskie.

Aberdeen Favourite	Gigantic	Champion	Corona
Abundance	Glasgow Favourite	Champion II	Coronation
Adirondack	Glenalmond	Leinster Wonder	Crimson Beauty
A. I. (Sutton)	Glencoe	Liddlesdale Lad	Crusader
Ally	Glenmaid	Lochar	Di. Vernon
America	Golden Las	Lord Scone	Diminion
Argyll Favourite	Golden Marwel	Mackbeths Castle	Doon Star
Arran Comrade	Golden Wonder	Main's Surprise	Duke of Perth
Arran Consul	Grannispud	Main's Triumph	Dunaverney
Arran Victory	Beauty of Bute	Majestic	Dundarave
Arran Rose	Benalt	Marquis of Bute	Dunvegan
Avondale	Ben Cruachen	Mauve Queen	Earl of Essex
Balcarres	Bishop	Millar's Beauty	The Celt
Belvaird	Boston Kidney	M. Bresse	The Mac
Barley Bounty	(Dargill Early)	Nithsdale	The Massie
Early Field	Buchan Beauty	Norna	The Towce (Climax)
Early Market	Burnhouse Beauty	Oran Beauty	Tinwald Perfection
Early Manistee	Cambria	Perth Favourite	Utility
Early Pink Champion	Captain Cook	Pink Pearl	Wilde Rose
Edinchip	Cardinal	Clan Alpine	White Arran Victory
Edzell Blue	Catriona	Claymore	White City
Flourball	Celkurea	Concuest	Wonderful
Footprint			

Odmiany holenderskie.

Alpha	Irish Strain	St. Malo Lidney	Fonteine
Berlikummer	Katie Glover	Schoolmaster	Gladblaadjes
Bevelander	K. of. K.	Scottish Chief	Julimuizen
Bloemgraafjes	Keay's Champion	Shamrock	Lieuwe
Ceres	Kerr's Pink	Sefton Wonder	Monocraat
Commandant	King George	A russet „Great Scot“	Preferent
Great Scot	King of the Russets	Snowdrop	Robijn
Herald	Langworthy	Southesk	Rooder Star
Hopeful	Purple Champion	Spion Cop	Staring
Immune Ashleaf	Ranfury Red	Supreme	Trenctria
Incomer	Rector	Templar	Triumph
International Kidney	Response	The Aberdonian	
Irish Chieftain	Rhoderick Dhu	Energie	
Irish Queen	Royal Stewart	Express	

Powyższe ogłasza się. Bydgoszcz, dnia 15 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.

(—) Hańczewski, radca miejski.

L. dz. 377/30 Ia.

39. **OBWIESZCZENIE.**

Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Bydgoszczy podaje do wiadomości zakładów pracy zatrudniających pięciu robotników i pracowników łącznie, iż zgodnie z ustawą z dnia 25 marca 1929 r. ogłoszoną w „Dzienniku Ustaw“ z dnia 23 stycznia 1930 r. Nr. 3 poz. 18, **zakłady te z dniem 23-go stycznia r b. podlegają obowiązkowi zabezpieczenia zatrudnionych robotników na wypadek bezrobocia,** przyczem obowiązkowi zabezpieczenia podlegają robotnicy bez różnicy płci, **po ukończeniu 16 lat życia.** Wobec tego, wspomniane wyżej zakłady pracy **winne są niezwłocznie zarejestrować się** w Zarządzie Obwodowym Funduszu Bezrobocia w Bydgoszczy, ul. Grodzka 32. Zakłady pracy, uchylające się od obowiązku zgłoszenia do zabezpieczenia zatrudnionych robotników, podlegają karze do 1.000 złotych.

Zarazem na mocy tejże ustawy **od dnia 23 stycznia 1930 r. zostaje podwyższona najwyższa norma zarobku,** stanowiąca podstawę do obliczania wkładów **do zł 10 dziennie** (zamiast dotychczasowych zł 7.50).

Zmiany dotyczące wieku robotników, podlegających zabezpieczeniu, oraz normy zarobku, **obowiązują wszystkie zakłady pracy,** podlegające obowiązkowi zabezpieczenia zatrudnionych robotników na wypadek bezrobocia.

Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Bydgoszczy na zgłoszenia zakładów pracy do zabezpieczenia robotników, podlegających obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek berobocia, wyznacza jednomiesięczny termin od daty ogłoszenia wspomnianej wyżej ustawy.

Bydgoszcz, dnia 27 stycznia 1930 r.

Przewodniczący Zarządu Obw. F. B.
Tyborski.

---

40. **Deklaracja.**

Nieskoordynowana dotychczas działalność dwóch najpoważniejszych instytucyj, propagujących w Polsce ideę morską i konieczność budowy własnej floty, była przyczyną wielu nieporozumień, które znalazły nawet swój wyraz w prasie, a co ważniejsze szkodziła samej sprawie.

Zanim zostaną stworzone warunki, umożliwiające zlanie się obu instytucyj w jedną, zarządy obu powyższych instytucyj, po wzajemnem porozumieniu się, postanowiły uzgodnić swoją działalność w myśl następujących wytycznych:

Komitet Floty Narodowej zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 16 lutego 1927 r., popierać będzie pracę Ligi Morskiej i Rzecznej w całej rozciągłości, uzgadniając jednocześnie z nią program swego działania.

Liga Morska i Rzeczna udzieli swego całkowitego poparcie akcji Komitetu Floty Narodowej w sprawie zbiórki funduszów na zakup statków i w zakresie rozporządzalnych sił przyczniać się będzie do powodzenia tej akcji.

W myśl powyższych wytycznych zarządy obu instytucyj wydadzą odpowiednie instrukcje swoim oddziałom.

(—) Stanisław Zalewski,
poseł na Sejm
przewodniczący Wydz. Wyk. Kom. Fl. Nar.

(—) Dr. Michał Wyrostek,
prezes Zarządu Ligi Morskiej i Rzecznej.

(—) Generał M. Zaruski,
sekretarz generalny Komitetu Floty Narod.

(—) Dr. Jan Rozwadowski,
sekretarz Ligi Morskiej i Rzecznej.

Warszawa, dnia 11. XII. 1929 r.

---

41. **Przedmioty znalezione.**

W Miejskim Urzędzie Bezp. i Porządku Publicznego zgłoszono znalezioną torebkę damską z zawartością oraz szpilkę do krawatu z monogramem. Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka nr. 32, pokój nr. 7.

Bydgoszcz, dnia 10 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.
(—) Hańczewski, radca miejski.
L. dz. 310/30 Ia.

---

42. **Znalezione przedmioty.**

W Miejskim Urzędzie Bezp. i Porządku Publicznego zgłoszono dwie paczki znalezione, zawierające buciki, pończochy, fartuchy, chusteczki i inne przedmioty. Prawo własności należy zgłosić w tymże urzędzie, ul. Grodzka 32, pokój nr. 8.

Bydgoszcz, dnia 21 stycznia 1930 r.

Miejski Urząd Bezp. i Porządku Publicznego.
(—) Hańczewski, radca miejski.
L. dz. 458/30 Ia.

Obliczenie zmiany kosztów utrzymania w Bydgoszczy

w miesiącu styczniu 1930 roku.

L. b.	ARTYKUŁY	Norma dzienna rodziny 4-osobowej	II. poł. grudnia		II. poł. stycznia		Uwagi
			Cena za jednostkę	Koszt dzienny	Cena za jednostkę	Koszt dzienny	
	I.		gr.	gr.	gr.	gr.	
1	Chleb żytni pytlowy	1,23 kg.	43,4	53,4	43,4	53,4	
2	Mąka pszenna 65%	0,25 „	84,0	21,0	80,0	20,0	
3	Kasza jęczmienna	0,05 „	60,0	3,0	60,0	3,0	
4	Fasola	0,05 „	140,0	7,0	140,0	7,0	
5	Kartofle	1,5 „	14,0	21,0	14,0	21,0	
6	Ryż	0,15 „	150,0	22,5	150,0	22,5	
7	Mleko	0,75 ltr.	38,0	28,5	34,0	25,5	
8	Jaja	1,5 szt.	26,7	40,1	26,7	40,1	
9	Masło	0,065 kg.	660,0	42,9	540,0	35,1	
10	Słonina świeża	0,1 „	400,0	40,0	400,0	40,0	
11	Kiełbasa	0,07 „	540,0	37,8	540,0	37,8	
12	Mięso wołowe	0,25 „	360,0	90,0	360,0	90,0	
13	Cukier	0,11 „	170,0	18,7	170,0	18,7	
14	Sól	0,1 „	35,0	3,5	35,0	3,5	
15	Kawa zbożowa	0,04 „	110,0	4,4	110,0	4,4	
16	Herbata	0,01 „	3400,0	34,0	3400,0	34,0	
	II.		—	467,8	—	456,0	— 2,52 %
17	Węgiel kamienny	4,65 kg.	7,4	34,4	7,2	33,5	
18	Drzewo	3,00 „	18,0	54,0	16,0	48,0	
19	Nafta	0,16 „	85,0	13,6	85,0	13,6	
	III.			102,0	—	95,1	— 6,76 %
20	Mieszkanie miesięcznie	komorne zasadnicze	1360,0	45,0	1463,0	48,8	
21	„ „	świadczenia	200,0	6,7	200,0	6,7	
22	Woda dziennie	3/4 m³	22,0	16,5	22,0	16,5	
	IV.			68.2	—	72,0	+ 5,57 %
23	Mydło zwycz. dziennie	0,04 kg.	280,0	11,2	280,0	11,2	
24	Tramwaj	2 przejazdy	20,0	40,0	20,0	40,0	
25	Gazeta	1 egz.	20,0	20,0	20,0	20,0	
26	Wpis roczny	jednorazowy	·	13,3	/	13,3	
27	Zeszyty szkolne	0,22 kaj.	20,0	4,4	20,0	4,4	
28	Fryzjer	1 strzyż.	100,0	3,3	100,0	3,3	
29	Teatr	2 bilety	250,0	16,7	250,0	16,7	
	V.			108.9	—	108,9	—
30	Palto męskie ciepłe	1 na 6 lat	29.000,0	13,4	29.000,0	13,4	
31	Garnitur maryn. m.	1 na 5 lat	30.000,0	16,7	30.000,0	16,7	
32	Ubranie robocze	1 na 1 rok	7.500,0	20,8	7.500,0	20,8	
33	Palto kobiece	1 na 6 lat	29.000,0	13,4	29.000,0	13,4	
34	Suknia świąteczna	1 na 5 lat	13.000,0	7,7	13.000,0	7,7	
35	„ codzienna	1 na 1 rok	4.000,0	11,1	4.000,0	11,1	
36	Koszula męska	1 na 1 mies.	750,0	25,0	750,0	25,0	
37	Kamasze męskie	3 na 1 rok	3.200,0	26,7	3.200,0	26,7	
38	Zelówki	2 na 1 rok	700,0	3,9	700,0	3,9	
		Rezultat :	—	138,7 885,6	—	138,7 870,7	— — **1,68** %

Bydgoszcz, dnia 31 stycznia 1930 r.

Urząd Statystyczny.

Wyciąg ze statystyki ruchu ludności miasta Bydgoszczy od 1 stycznia 1925 r.

A. Ruch naturalny ludności według dokumentów Urzędu Stanu Cywilnego

Rok kwartał i miesiąc	Małżeństw	Urodzeń: żywych	Urodzeń: martwych	Urodzeń: ogółem	Urodzeń: w tem nieślubne w procentach	Zgonów: ogółem	Zgonów: w tem niemowląt	Przyczyny śmierci: Dyfterja	Odra i szkarlatyna	Koklusz krztusiec	Grypa	Tyfus	Gruźlica	Zapalenie płuc	Rak	Choroby organów oddech.	Organiczne cierp. serca udar serca	Udar mózgu	Wrodzona słabość do życia	Kurcze	Katar żołądka i kiszek	Zapalenie ślepej kiszki	Zapalenie nerek	Choroby porodu	Słabość starości	Nieszczęśliwe wypadki	Morderstwo, zabójstwo	Samobójstwo	Inne choroby	Przewyżka urodz. (Różnica między rubr. 3 i 7
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1925 ogół.	718	3196	90	3286	11,6	1377	466	6	12	8	8	12	132	124	71	5	139	72	121	67	102	.	27	5	94	41	6	23	302	1819
1926 „	683	2891	101	2992	12,4	1670	554	10	41	2	19	13	209	199	78	19	129	85	173	87	127	2	32	8	134	47	11	18	227	1221
1927 „	744	2712	77	2789	11,5	1517	507	8	9	9	12	23	169	141	95	18	155	96	177	58	131	2	24	9	121	40	8	16	196	1195
1928 „	881	2816	69	2885	12,2	1674	507	8	7	6	17	17	191	169	91	25	174	80	162	64	151	2	31	11	146	49	9	17	247	1142
1929 I. kw.	196	759	23	782	13,9	433	135	1	1	1	14	2	47	72	19	3	54	26	40	19	18	1	5	5	37	9	.	3	56	326
1929 II. „	202	705	23	728	15,0	430	125	5	.	1	.	2	64	34	22	3	56	21	51	13	25	.	8	3	37	11	.	9	65	275
1929 III. „	219	721	18	739	11,5	367	119	7	4	.	1	5	37	25	19	2	39	10	25	18	47	.	3	3	24	16	2	7	73	354
1929 paźdz.	102	231	7	238	11,3	129	48	.	2	.	2	2	16	16	9	.	4	9	11	6	18	1	3	1	4	6	.	1	18	102
1929 listop.	119	217	6	223	8,5	125	35	2	1	.	.	4	19	17	7	.	15	3	8	6	10	.	1	3	10	2	.	1	16	92
1929 grud.	87	235	5	240	12,5	130	33	.	.	.	1	3	11	12	9	3	24	10	10	7	10	.	.	.	10	2	.	3	15	105

B. Miejscowy ruch ludności według policyjnych za- i odmeldowań:

Rok kwartał i miesiąc	Przypływ: Polaków	Przypływ: Niemców	Przypływ: Innych	Przypływ: Razem	Odpływ: Polaków	Odpływ: Niemców	Odpływ: Innych	Odpływ: Razem	Ludność Przypływ = + Odpływ = —	Przeprowadzki wewnątrz okręgu miasta (liczba rodzin)	W przemyśle, rzemiośle, handlu i w ruchu transport.: Przypływ	Odpływ	Różnica
1925 ogół.	13866	1009	291	15166	10062	1835	220	12117	+ 3049	17274	6205	5027	+ 1178
1926 „	11916	1003	230	13149	10624	1103	250	11977	+ 1172	20538	4898	4433	+ 465
1927 „	13906	1097	152	15155	12229	1189	187	13605	+ 1550	23131	5584	4776	+ 808
1928 „	15113	1233	348	16694	11350	1083	249	12682	+ 4012	11979	6753	4758	+ 1995
1929 I. kw.	3012	309	51	3372	2722	322	16	3060	+ 312	2565	823	869	— 46
1929 II. „	4283	259	32	4574	3626	301	61	3988	+ 586	2543	1097	982	+ 115
1929 III. „	3360	375	21	3756	3583	383	37	4003	— 247	2650	924	990	— 66
1929 paźdz.	1525	157	11	1693	1442	153	14	1609	+ 84	1255	373	319	+ 54
1929 listop.	1400	122	10	1532	1108	108	14	1230	+ 302	1075	302	192	+ 110
1929 grud.	1065	77	23	1165	1045	83	18	1146	+ 19	1094	275	294	— 19

C. Obecna liczba mieszkańców miasta Bydgoszczy:

	Polaków	Niemców	Innych	Razem	w tem żydów
Według spisu ludności z dnia 20. VI. 1925	94 318	9 166	534	104 018	921
Procentualnie	90,7	8,8	0,5	—	0,9
Przewyżka urodzeń i różnica ruchu od 20. VI. 1925	+ 14 297	— 179	+ 138	+ 14 256	+ 742
Zatem liczba mieszkańców dnia 31. XII. 1929	108 615	8 987	672	**118.274**	1 663
Procentualnie	91,8	7,6	0,6	—	1,4

Bydgoszcz, dnia 31 stycznia 1930 r.

URZĄD STATYSTYCZNY.

36